

ТОНТЮЛАДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил, 1 августдан чиқа бошлаган

№ 11 (65984)
1997 йил, 5 февраль, чоршанба

Сотувда эркин
нархда

— Зафар ака, юртимизнинг қиш қушларидаги табиати ҳақида сўзлаб берсангиз?

— Тоғ сойлари бўйлаб сайр қилсангиз, қиш чилпасида муздек тиниқ сувда чумипаётган қушчани кўриб, ажабланишингиз мумкин. Жимитдеккина бир қушча худди ёз фаслидагидек совуқ сувдан тап тортмаганига ҳайратланасиз. Думи чуғурчуқникидан калтароқ, танаси юмапоқроқ, қорамтир, кулранг бу қушчани «субчумчуқ» дейишади. Улкамизда субчумчуқнинг икки тури учрайди. Бирини бутунлай қорамтир, иккинчисининг эса қорни оқишроқ бўлиб, уни «Оққорин» субчумчуқ деб аташади.

Сувга шўнғиб, ҳўл бўлмай чиқиб, каттароқ тош устида нафас ростлаб яна шўнғиган бу қушча чумилишга тўймайдигандек туюлади. Гап шундаки, субчумчуқ тоғ дарёларининг саёз ерларига шўнғиб, сув тўбида очик ердагидек югуриб юради. Сув остидан майда жониворларни топиб ейди. Унинг патлари мойли, томчилар устидан юмалаб тўшаверади.

Улкамизда қишлаб қолган турли майда қушлар ҳам сокин дарахзорлар, бутазорларда кўзга ташланмай ҳашарот, ўсимлик уруғларини

АЙИҚ БИР ЧЕЛАК ЁНҒОҚНИ ЕСА ҲАМ ТҮЙМАЙДИ

ни қидириш билан машғул бўлишади. Қушларнинг кўпчилиги тоғдан пастга, воҳаларга тушади.

Какликларнинг узоқлардан эшитиладиган «как-как-как»лари эса қанчалик мароқли. Уларда каклик, бедана боқувчилар бунинг хосиятини яхши билишади.

Умуман, бу йилги қиш иллик бошланди. Декабрда жонзотларга ортиқча қийинчилик бўлмади. Шу сабабдан улар хориб қопишмади. Қор кўпайган сари жониворларга қийинчилик туғилади.

— Қиш кечиккани билан, ҳар йили қор ёғиши маълумку.

— Кўзатишлардан маълумки, агар қор қалинлиги 20 сантиметрдан ошса, ерда юриб овқат толувчи барча жониворлар, жумладан, қушлар ҳам ночор аҳволга тушиб

ҚУШЛАР БАЙРАМИ

Яқинда Усмон Юсупов туманидаги Йулдош Курбонов номли мактабда «Қушлар байрами» бўлиб, утди. Тадбирда укувчилар табиатни қандай севиш, ундаги ноёб жонзотларга гамхўрлик курсатиш, парваришlash, кўпайтириш ҳақида баҳс ва мунозаралар юритишди. Ўзбекистонда мавжуд бўлган ва йўқолиш даражасига бориб қолган жониворлар, қушлар турлари сонини кўпайтириш саволжавоблари булди. Райҳон Ганиева, Фотима Олимова, Боқижон Қодиров, Шаҳноза Камоловалар байрамда фаол иштирок этдилар.

Файзулла ЭШҚУЛОВ.

қопишади. Қор қалинлиги бир метрга яқинлашса, алқорлар, буғулар, ҳатто тоғ эчкилари ҳам озиқдан, душмандан қутулишда анча қийналиб

қопишади.

Совуқ қаттиқлашиб боргудек бўлса, очик кўллар сатҳи муз билан қопланади. Бундай пайтда сув қушлари, гапа-гапа бўлиб жанубга кўчиб ўтишади. Шунда айримлари суви музламайдиган иллик дарё irmoқлари, зовурларда қишлаб қопишади. Умуман, сув қушлари совуққа чидамли.

Серқамиш кўллар, зовурлар, сой қирғоқларида мошаклар учрайди. Улар чўчиганда сув устида қанот қоққанча, худди текис ерда юргандек тез қочиб қамишлар орасига яширинади.

Ёввойи ҳайвонлардан тўнғиз, тоғ эчкилари тоғ ёнбағирларидаги ҳашаки олмазорларда овқатланишни хуш кўришади. Чунки олмалар жуда нордон, ширинроғи кам

бўлади. Ҳатто айиқлар ҳам мана шу даврларда тунлари пастга тушиб, ўрмон меваларини териб еб юришади. Тўнғиз, айиқ, бўрсиклар ёнғоқ ейишга жуда ўч бўлишади. Масалан, айиқ ёнғоқларни шақиллатиб чақиб, пўстини ажратмасдан чайнаб ютаверади. Битта айиқ бир челақ ёнғоқни еса ҳам тўймайди. Агар у тўнда бўрсикқа дуч келгудек бўлса, қўвлаб кетади. Тутиб уни ейишга ҳаракат қилади. Бўрсикнинг уяси узоқроқ бўлса, айиқ ҳампасидан қутулиши қийин бўлади.

— Зафар ака, қизиқарли суҳбатингиз учун раҳмат. Сиз билан шундай мавсумий суҳбатлар уюштириб турамиз,— деган умид-дамиз.

Суҳбатдош Абдулхай НОСИРОВ

«АҚЛИ БОЛА»

Менинг жажжи бузоқчам
Жуда мўминтой-сузмас.
Ҳатто жеркиб турсам ҳам
Жим турар, пинак бузмас.
Ўтлаб, ўтлаб даладан
Уйимиз топиб келар.
У ақли бола-да,
ўйнаб кетганим билар...

Ўлкамизни ўрганамиз

ҚИШЛОҒИМИЗ «БЕШМЕРҒАН»

— Бувижон, қишлоғимиз нима учун «Бешмерган» деб аталади? — деди Ғанижон момосига.

Набирасининг саволидан қувонган 93 ёшли Ёкут момо «Ўз тупроғинг тарихи билан қизиқсанг, ўргулай», — дедию, гап бошлади.

— Қадим-қадимда бу ерлар зич тўқайзор бўлиб, турли хил паррандаю даррандалар билан тўлиб-тошиб ётар экан. Баъзан уларни овчилар келиб овлаб кетишаркан.

Кунларнинг бирида овчиларнинг энг бақуввати тўсатдан йиқилиб тушибди. Шунда унинг қулига бурсиллаган ва ёқимли исли тупроқ урилибди. «Бу ерда бугдой жуда яхши унса

керак-а?» уйлабди у. Янаги сафар узи билан бир сиқим бугдой олиб келиб экиб кетибди. Баҳор келиб бугдой ҳосилга кирибди. Ёзда ундан қоплаб дон олишибди. Сунг бу ҳақда шерикларига гапириб берибди. Куз келиб, беш овчи тўқайдан ер очиб дон сепабдилар.

Ана шундай қилиб бу ерлар обод була бошлабди. Одамлар кучиб келишибди. Қишлоқ барпо бўлишига сабаб бўлган беш овчининг шарафига қишлоғимизни «Бешмерган» деб атай бошлашибди.

— Ана шунақа болам, — ҳикоясини тугаллади момо, — қилинган ҳар бир хайрли иш изсиз кетмайди.

Дилафрўз БОБОЖОНОВА,
Хоразм вилояти, Шовот туманидаги
33-мактаб ўқувчиси.

БУМУН МАКТАБТА ЎРНАК

Эркиной опа ҳар гал дарсга кирганда жажжи ўқувчиларнинг меҳри нигоҳларидан, беғубор қалбларидан ва чучук тил билан ҳарфларни такрорлашларидан ниҳоятда таъсирланиб, галвали дунёнинг ўткинчи ғамташвишларидан йироқ бўлган ширинтой болаларга кўнгли ийиб, меҳри товланиб кетади.

Бу гал ҳам у кўтаринки кайфият билан дарсга кириб, бугунги навбатчини сўради.

— Мен, — деб қўл кўтарди кичкина Мадина ва чиқиб латтани ҳўлаб, доскани артиб, уёқ, бу ёқни тартибга келтирди. Шунда Эркиной-опа Мадинанинг пальтосидаги бир тугмаси

узалиб тушганини кўриб қолди. Ерда ётган тугмани олиб, Мадинага узатди. «Тугмангни қадаб ол, хўпми?» — деди. Мадина тугмани чўнтагига солар экан: «Уйга борсам, ойимлар қадаб берадилар» деб қўшиб қўйди. «Нега энди, Мадинахон, қиз бола тугмасини аясига қадабмайди, ўзинг қадаб олгин. — деди Эркиной опа. «Мен ҳали тугма қадашни билмайман-да, уялиқираб ерга қаради Мадина. Унда эртанги машғулотда мен сизларга тугма қадашни ўргатаман, эртага ҳамма ип билан игна олиб келисин, деб тайинлади Эркиной опа. Ва янги дарсни бошлади. Шу-шу бўлди-ю, болалар бу машғулотга роса қизиқиб қолишди. Энди эса Эркиной опа Ҳамдаманинг ўқувчилари бутун

мактабга ўрнак. Айниқса, Шаҳода Сайфуддинхўжаева ва Мадина Бекмуродова каби қизалоқлар шунақа чиройли кашталар тикиб, сочиқларга гуллар солишадикки, кўрсангиз биринчи синф ўқувчиси қилдимикан шуларни деб, ҳайратланасиз. Шайхонтоҳур туманидаги 276-мактаб маъмурияти ҳам бу жажжи болалар ишидан беҳад миннатдор бўлиб: «Қанийди ҳамма ўқитувчилар ҳам Эркиной опа Ҳамдамовадай бўлса эди» дейишади.

Сиз суратда зийрак ўқитувчи Эркиной Ҳамдамовани ўқувчиларга тикиш сирларини ўргатаётган пайтларида кўриб турибсиз.

Сураткаш Р. АЛЬБЕКОВ

Миллий мактаб қандай бўлиши керак?

Мустақиллик шарофати билан қўпгина миллий урф-одатларимиз, инсонийлик ва эзгуликка йўғрилган қадимий анъаналаримиз қайтадан тикланди ва тикланмоқда. Натижада, узбек миллий мактабларини ташкил этиш ҳам бугунги шиддаткор ҳаётимизнинг энг муҳим вазифаларидан бирига айланди.

Миллийлик киши онгига болалик давриданок синдирилади. Болаларни ажодларимиз қолдирган буюк мерос — миллийликдан бохабар қилиш учун эса, бизга миллий мактаб ниҳоятда зарур. Унинг биноти ҳам шарқона услубда, эшикларини нақшинкор, шифти гумбазли, ичи ва ташига бетакрор нақшлар билан сайқал берилган бўлса, нур устига аъло нур. Бундай гузал ва мафтункор мактабда болалар ҳунармандларимизнинг машаққатли меҳнат маҳсулини эъзозлашни, қадрлашни урганадилар. Узлари ҳам уша усталардек халқ ама-

келган «мисқол», «пуд», «чорак» каби оғирлик улчовларини, «чақирим», «бир тош» каби узунлик бирликларини ҳам билиб олишса, кунгилдагидек иш буларди. Ҳозирги болалар бу бирликлар нима эканлигидан умуман беҳабардирлар.

Адабиёт ва тарих дарсларида Имом ат-Термизий, Бухорий, Аҳмад Яссавий, Носируддин Рабғузий, Навоий, Машраб сингари дунёдан олган алломаларимизнинг ҳаётлари ва ижодий фаолиятлари, бебаҳо асарлари кенг урганилса мақсадга мувофиқ буларди.

Фикримизча, миллий мактабларни йулга қўйишда меросимизни чуқур ҳамда мукамал биладиган олимлар жалб этилса, айни муддао бўлур эди. Улар миллий мактаб дастурини, йуналишини ишлаб чиқиб, янги-янги дарсликлар ёзишса, курғазмали куруллар сифатида уша узбекона урф-одатларимиз, анъаналаримизга мос бўлган буюмлар, турли хил расмлар, алломаларнинг суратларидан фойдаланилса. Илгарилари бўлганидек, илм толиблари уртасида тез-тез шеърхонлик кечалари, топ-

БОБОЛАРДАН
ҚОЛГАН МЕРОС

ЁКИ МУАЛЛИМ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

лий санъатининг ноёб дурдоналарини яратишни орзу қилдилар. Ёшлиқдаги бу орзу-ҳавас улғайганлари сайин қатъий қарорга айланиб, келгусида уларнинг ораларидан қули гул ҳунармандлар, амалий санъатнинг моҳир усталари чиқиши мумкин.

Меҳнат дарсларида бугун биз анчайин унутиб юборганимиз — устачилик, ганчкорлик, зардузлик, косибчилик, гиламдузлик ва каштачилик каби миллий касб — ҳунарларимиз ургатилса, ашула дарсларида эса ўқувчилар қадимий лапарлар, куй-қўшиқлар, яллалар, уланлардан хабардор этилса, кайвони момоларимиз, нуроний боболаримиз, оғизларидан нафақат муаллимлар, балки ўқувчилар ҳам халқ оғзаки ижодига мансуб ашулаларни ёзиб олсалар қани эди! Болалар дастлабки пайтлариданок уларни урганиб, ёллаб борсалар, миллий байрамларда, сайлларда ва бошқа шодиёналарда ижро этсалар, билимлари тобора мустаҳкамланиб, маданий меросимизга нисбатан меҳр-муҳаббатлари, ҳурмат эътиборлари ошиб бораверади.

Жисмоний тарбия дарсларининг дастурига миллий уйинлар киритилса — чавгон, чиллак, етти тош, туптош сингари халқ уйинлари билан машғул бўлсалар янада яхши булар эди. Табиий фанлар буйича эса ўқувчилар ота-боболаримиз қўллаб

қирлик машқлари, турли миллий спорт мусобақалари утказилиб турилса фойдadan холи бўлмасди. Авваллари угил ва қиз болалар ажратилиб, алоҳида-алоҳида ўқитилган. Угил болаларга эркак, қизларга аёл муаллимлар сабоқ беришган. Уйлайманки, бу жуда уринли иш. Жисмоний тарбия, анатомия, ахлоқ-одоб дарсларини ҳеч бўлмаса, угил ва қиз болаларга алоҳида-алоҳида ўқитиш керак, деган фикрдаман. Бу дарсларни қўшиб утиш бизнинг шарқона урф-одатларимиз, анъаналаримиз, одоб-ахлоқимизга умуман тўғри келмайди. Миллий мактабда ҳатто ўқитувчи ҳам узининг миллийликка бўлган одилона муносабати, узбекона кийиниш, шарқона муомаласи, узини тутиши билан умуман ўқувчига ўрнак бўлмоғи шарт.

Юқорида бир мактабнинг оддий ўқитувчиси сифатида кўпдан бери узимни уйлангириб келаятган «Миллий мактаб қандай бўлмоғи керак?» деган саволга дилимдаги уй-фикрларимни баён этдим, холос. Эҳтимол, баъзи уринларда камчиликларга йул қўйгандирман, айрим ҳолларда ҳистуйгуларга эрк бергандирман. Ҳамкасбарларимдан ҳам бу борадаги ўз фикр ва мулоҳазаларини кутаман.

Шоҳида ДЕҲҚОНОВА,
Наманган туманидаги
19-мактаб ўқитувчиси.

Мунозара

МУҚАДДАС ТУЙҒУНИ АСРАНГ

Ривоят қилишларича, инсон дунёга келган заҳоти само билан боғланаркан. Чунки аллоҳ мурғак юракка меҳр-муҳаббат отлиғ бебаҳо туйғуни ҳадя этади-да. Муҳаббат — ширин орзу, муқаддас туйғу. Муҳаббат инсонга кимнидир соғиниб яшашни, узгаларга баҳшида булмоқни ургатувчи фандир. Аммо севгисини ҳатто узидан ҳам аяб, қизганиб, одамларга раво курмайдиган инсонгина тугри йул тутуди.

Севгисини дунёга жар солиб овоза қилганлар аслида севишни билишмайди. Расм дарсида «Доира ичида нақш» чишишни ургангандик. Бу сабоқни укүвчилар узларича «такомиллаштириб» «Юрак ичидаги севгига» айлангириб юборишди. Қай бир синфга кирманг, парталар, айниқса, охирги қатордагилари ана шундай «нақшлар» билан безатилганини курасиз. «Фалончи писмадончини севади», «Мен фалончини яхши куриб қолдим» каби сузларнинг парталарга уйиб, кириб ёзилганини куриб, ранжиб кетасан киши.

Азиз тенгдошим, кимнидир чин кунгилдан яхши ва ёмон фазилатлари билан бирдек ёқтириб, севиб қолганинг сенга қутлуг булсин! Аммо уйнаб гапирсанг ҳам, уйлаб гапир, деган нақл бор. Юрагинг тубидаги бу ардоқли туйғу узгаларга куз-куз қилиб, сабоқларда хаёлни булувчи бемаъни ёзувларни купайтиришдан узингни тий! Аслида узини хурмат қиладиган, эстетик диди баланд, маданиятли инсон нафақат ҳис-туйғулари, балки асбобанжомларини ҳам авайлаб-асраши, озода сақламоғи лозим.

Азиз тенгдошлар! Бу гапларим уринли булса, сиз ҳам муносабат билдирарсиз. Мактубларингизни кутиб,

Дилфуза АМИНОВА

ҚОБИЛ ФАРЗАНД — ОНА БАХТИ

Мактабдан хурсанд қайтган Жасурнинг шодлиги онаси Ҳадича опани бефарқ қолдирмади. Сабабини сурашга улгурмай, Жасур мусиқа укитувчиси унинг доира машқини мақтагани, агар шу алфозда кетса, мактабдаги энг олди доирачилардан булишини айтиб берди. Ҳадича опа углини кучоқлаб упаркан, дарсларга қатнашиши, олган баҳоси, тайёргарлигини суриштириб билгач, синаш учун 3—4 савол ҳам бериб курди. Углининг жавобидан қоникқач, уй ишларига уннаб кетди. Анча босиқ, куп ишларга қули келишиб қолган катта угли Жамшид ёрдамга келди.

— Ойижон, сиз дам олсангиз буларди, — деди у. Ҳадича опанинг кунгли Жамшиддан тоғдек кутарилди.

— Углим, уй ишларини узимга қуйиб бер. Яхшиси сен дарсларингни тайёрлагин, — меҳри ийиб, алқади уни ойижониси.

— Дарсларимни аллақачон бажариб булганман. Меҳрибон угил Ҳадича опанинг кулидаги пичоқни олиб картошка арчишга киришди.

Ҳалигина мактабдан қайтган Жасур ҳам овқатланиб, тезда уй кийимларини кийди-да стол, стул, шкафларнинг чангини арта бошлади.

Ҳадича опа қанотига кириб қолган болаларининг фаҳму фаросатидан, зийраклигидан суюниб кетди.

Худди шу пайтда кенжа-той қизи Нигоранинг кунги-роқдай овози уйни тулдирди:

— Ассалому-алайкум ойижон, яхши утирибсизми?

— Раҳмат қизим, узинг мактабингни яхши укүб келдингми?

— Бугун ҳам укитувчим менинг ёзувимни мақтадилар. Нигоранинг хусниҳати жуда чиройли, — дедилар.

— Баракалла қизим, қани кулларингни ювиб кел-чи, овқатланиб оласан. Қолган гапларни кейин гаплашамиз.

Жажжи Нигоранинг орқасидан уйга толиб қолган онанинг фикридан: «Илойим болаларимнинг умри узун булсин, камоли баланд булсин» деган хаёл кечарди.

Тошкент шаҳридаги 28-мактабнинг 3-синфида укүйдиган Нигоранинг мурғаклигиданок кўшиқ, куйга меҳри

товланиб усди. Шундан булса керак, бир бор курган рақс услубини дарров узлаштириб олади. Мактаб қошида ташкил этилган рақс дастасига аъзо. Ҳадича опа ҳар бир фарзандининг қизиқишидан орзуларини синчковлик билан кузатаркан, уларга жонудили билан кумаклашади.

Қизи Нигоранинг рақс либосларини эринмай тайёрлайди. Болаларининг шодлиги, мағрурлигидан беҳад кувонади.

Эртага қизи Нигоранинг мактаб рақс курик-танловига қатнашиши меҳрибон, куюнчак она — Ҳадича опа Зокированинг ҳам юрагида ҳаяжон ҳисларини уйғотади. У тун буйи қизи Нигорага рақс либосини тайёрлайди.

Суратда кўрикка отланаётган Нигора ва унинг ойижониси Ҳадича Зокировани кўриб турибсиз.

Муҳаббат МАҚСУДОВА

Соғлом авлод

«ДАМАС» СОВҒА ҚИЛИШДИ

Кончилар ва металлургия шахри Олмаликда «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси Тошкент вилояти бўлими ҳамда шаҳар ҳокимияти ҳомийлигида «Соғлом болаларни утказилди. Шифокорлар 3 яшардан 10 ёшгача булган болаларни соғлигини ҳар томонлама урганиб чиқдилар, ташхислар қуйиб, керакли муола-

жалар тайинландилар. Тиббий текширувларда америкалик шифокор олимпиа, профессор Кан Че У уз маслаҳатлари билан хайрия тadbiri ташкилотчиларига катта ёрдам берди. Шаҳар ҳокимлигининг «Соғлом авлод учун» жамғармаси туман бўлимига «Дамас» микроавтобусни ҳадя этгани шифокорлар ва болаларнинг катта қувончига сабаб булди.

ФАРОВОНЛИК ЙЎЛИДА

Хушхабар

Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов «Кичик ва урта тadbirkorликни риожлантиришга оид кўшимча чора-tadbirlar тугрисида» Фармон чиқарди. Фармонда кичик ва урта тadbirkorликни давлат йули билан янада кенг куллаб-қувватлаш, уни замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш, хорижий маблағлардан самарали фойдаланиш юзасидан аниқ чора-tadbirlar белгилаб берилган. Айниқса, қиш-

лоқда маҳсулотни қайта ишловчи кичик ва урта корхоналарни янгилашга катта эътибор қаратилади. Бу мақсадлар учун жорий йилда 100 миллион АҚШ доллари миқдориде кредит ажратиш мулжалланган. Демак, қишлоқларимизда иш бошлаган кичик корхоналар фаолияти янада жонланиб, янги иш уринлари очилади, турмуш фаровонлиги юксалади.

Зирапча

БОБОМНИ ХАҒА ҚИЛИШДИ

Қишлоқда бобомни ҳамма Раҳим ота дейишади. Бобом — Уруш қатнашчиси, меҳнат фахрийси.

Бундан тўрт йил бурун бобомнинг маслаҳатлари билан бизнинг Тошкент вилояти, Зангиота туманидаги «Эркин» агрофирмасининг Шухрат Исроилов бошлиқ бригадасидаги тўрт гектарча ерга янги хил нав олма кучатлари қадалганди. Бултур ҳар бири беш-олтитадан нишона қилди. Бу йили эса бобомнинг айтишларича, улар туп бошига 150—200 килодан олма бериши керак экан. Аммо бу галги қишнинг ярми ёғингарчиликсиз, иссиқ булганидан олмалар барглари тукмай ям-яшил бўлиб тураверди. Бундан фойдаланган маҳалламиздаги сигири бор хонадон болалари олмасорда мол боқишни авж олдирдилар. Улар ёш олма шохи ва навдаларини эгиб, синдиришиб, яшил барглари едиришди. Бобом шурлик бир неча бор мол боқаётганларни қувлади. Бригада бошлигини қақирмоқчи булсалар у киши касалхонада даволанаётган экан. Хуллас, ердам берадиган одам топилмади. Натигада уша ҳосил берадиган кучатлар шохсиз — хассадек бўлиб қолишди.

Эндиликда бобом ҳар кун ачинганларидан шохсиз олмаларга тикилиб, мол боққан болалардан ва уларнинг ота-оналаридан хафа бўлиб утирибдилар.

Дилшод ШОДИЕВ,
3-синф ўқувчиси.

ДИҚҚАТ: «ЗИРАПЧА»

Азиз болалар! Эшитмадим деманглар, эшитганлар, билиб олинглар. «Тонг юлдузи» саҳифасида бугундан бошлаб «Зирапча» ҳажвий бўлими иш бошлади.

Азиз болажонлар! Биламиз, кўпчилигингиз шифокорларнинг укол игнасида кўрқасиз. Аммо «Зирапча» деганимиз ўша игнанинг кўривар-кўринмас учидеккина холос. Кўрқманг! Беғубор болаликда билиб-билмай қилган хато ва камчиликларингизни очиб, сизни огоҳлантириб қўйишда «Зирапча» хизматга келади. Шунингдек, барчангизга митти хандалар, ёқимли табассум улашади. Тенгдошларингизнинг ҳажвий шеър, масаллари, ҳикоячаларини эълон қилиб боради.

Марҳамат қилиб, «Зирапча» материалларини ўқиб боринг. Кулгу ҳамisha ҳамроҳингиз бўлсин!

Зирапча

«ПАҚ-ПАҚЧИЛАР»

«Сунгги пушаймон, узингга душман» деб беркорга айтишмас экан. Кетини уйламай бир ҳафта — ун кун айбли иш қилиб қўйиб, маҳалламизда «Пақ-пақчилар» деган лақабга эга бўлдик. Турар жойимиз Отчопар бозорига яқин булгани учун хитойлик савдогарлар сотган «Пақ-пақ»дан яъни худди милтиқ отганидек овоз берадиган олиб келиб, айниқса янги йил кунлари кечаси-ю кундузи кўпчиликнинг тинчини бузаверишимиз. Қурмагурнинг пақиллашига ишқивоз бўлиб, топган пулимизни ҳар куни беҳуда кетгазибмиз.

Маҳаллада тузилган комиссия аъзолари бизни огоҳлантиришмаганида пақиллатишимиз ҳозиргача давом этган буларди. Комиссия, ўқитувчилар, ота-оналаримиз насиҳати билан хатоимизни англадик, пақиллатишни ташладик. Аммо, баъзан маҳалладагилар, «Ҳа, пақ-пақчилар» деб, бизга бошқача кулиб қарашади. Илтимосимиз, улар биз уйламай ортирган лақабни энди айтишмаса, деган умиддамиз.

Баҳром ЖАББОРОВ,
Бахтиёр НАЗИРОВ,
Зангиота туманидаги 36-ўрта мактаб ўқувчилари.

Отаси тижоратчи булганиданми, ҳар ҳолда Жумабой ҳисобдан аълочи эди, аммо, бошқа фанлардан зурга-зурга уч баҳо оларди.

Бир куни жуғрофиядан даре бораётганида уни яна бир синамоқчи булдим. Нега деганда эндиликда отаси тижорат ишлари билан чет элларга ҳам тез-тез бориб турарди! Шояд отасининг чет элларга бориши туфайли, харитани яхши улаштириб олган бўлса, дея уйладим.

— Қани Жумабой Айдаров, урнингдан туриб, манави ер юзи харитасидан Грецияни курсат?

Саволимга жавоб топиш учун у харита олдида анча туриб қолди. Ҳатто, айтиб юборишармикан, деган уйда синфдошларига ҳам қараб қўйди. Кимдир, Урта ер денгизи қирғоғида, деб юборди. Яна Жумабой харита олдида қизариб-бузариб индамай тураверди.

ХАРИТА ОЛДИДА

(Қорақалпоқчадан таржима)

— Урта ер денгизи қирғоғидада!

— Жуда соз, уша. Урта ер денгизи қани, харитадан курсат?

У мен айтган денгизни харитадан роса ахтарди, бир дустининг имо-ишораси билан охи-

(ҳажвия)

ри топди, денгизнинг бир чеккасини харитадан курсатди.

— Хуш, Урта ер денгизини топдинг, энди Греция мамлақати ҳам топилар?

Яна Жумабой харита олдида қизариб-бузариб индамай тураверди.

— Биласан, Греция энг қали-

мий мамлакатлардан, тарихдан ўқигандирсан, узи борми е йўқми? — деб қўйдим, атайлаб.

Бу саволим унга қўл келди, шекилли, сал илжайиб гапга кирди:

— Қадимги мамлакатларнинг қупи йўқолиб кетган, шулар қаторида Греция ҳам йўқолган.

— Грециянинг йўқолгани жаҳонда биринчи сен айтдинг, ана шу «кашфиёт»нинг учун «2» қўяман.

— Лоақал «4» қўйинг?!

— Нега?

— Ахир, унинг йўқолиб кетганини биринчи мен айтдим-ку!

Жумабойнинг сунгги гапига бутун синф кулиб юборди, ҳатто, узим ҳам кулдим. Шундан кейин бу сафар унга баҳо қўймасликка аҳд қилдим.

Роза АЙТНИЯКОВА,

Қорақалпоғистон,

Беруний тумани.

Кучада Тулқин укаси Елқинни боғчадан олиб келаётганиди, уткинчи бир киши укасини яхши қуриб, унга чунтагидан бир донна сузма курут олиб берди.

— Курут учун амакига нима дейиш керак? — деб укасини огоҳлантирди у. Шунда укаси уткинчи кишига қараб деди:

— Амаки, акамларга ҳам битта курут бера қолинг?!

— Сундирганинг катта куз ойна, уни юз сумга қўйдиргандим, нега қочасан, ҳозирок тула!

— Бутти, қўйиб юборинг, уша сиз айтган пулни дадамдан олиб қолиш учун уйга чопиб кетаётгандим!

— Уғлим, яп-янги этикни бир кийинишдек тумшугини кучириб келибсан-ку?

— Дадажон, мактабимизда бугундан футбол тугараги иш бошлади, ҳали кўп этик олиб берасиз!

— Унда, дадам яқинда олган қимматбаҳо пальтони олиб келишим керак экан-да, вой-бу!

Зирапча Хандалари

Афғани болалиги ила чойхона деразасига тош отиб, катта қузли ойнани синдириб, қурққанидан қочиб кетаётганиди, чойхоначи уни қувиб етиб, қулидан маҳкам ушлаб деди:

— Синдирганинг катта куз ойна, уни юз сумга қўйдиргандим, нега қочасан, ҳозирок тула!

— Бутти, қўйиб юборинг, уша сиз айтган пулни дадамдан олиб қолиш учун уйга чопиб кетаётгандим!

— Уғлим, яп-янги этикни бир кийинишдек тумшугини кучириб келибсан-ку?

— Дадажон, мактабимизда бугундан футбол тугараги иш бошлади, ҳали кўп этик олиб берасиз!

— Унда, дадам яқинда олган қимматбаҳо пальтони олиб келишим керак экан-да, вой-бу!

«ЗИРАПЧА»ГА ОМАД ТИЛАЙДИЛАР

ОМАД ЁР
БҲАМОН

Суюқли неварамиз «Зирапча»нинг фаолият бошлаганини эшитиб, «Муштум»нинг боши осмонга етди. Беғубор болаларимизни хато ва камчиликларидан огоҳ этиб, уларга хушчақчақ кулги улашишдек машаққатли ишда «Зирапча»га ҳамisha омад ёр бўлаверсин!

«МУШТУМ» ТАҲРИРИЯТИ
ЧИРОЙЛИ

Зирапчажон, Зирапча!
Иш бошлагинг чиройли,
Илк қадамни мардларча
Зур ташлашинг чиройли!

Ҳотам ТЕШАБОВ,
Марғилон шахридаги
халқ комик театри
режиссёри.

СЕНДАН

УМИДИМИЗ

«Зирапча»нинг иш бошлаганини эшитиб, ёш аскиячи ва қизиқчиларимиз клуби иштирокчилари дуппиларини осмонга отишиб, севинишди.

Сендан умидимиз катта, «Зирапча». Клубимиз аъзолари булмиш кичик аскиячи ва қизиқчилар ижодидан намуналар эълон қилиб туриш эътибориндан четда қолмасин. Ёшларга беғубор кулги ҳада этишдек савобли ишларингизга сенга улкан муваффақиятлар тилайман!

Йўлдошхон НОСИРОВ,
Кўккон шахридаги ёш
аскиячилар ва
қизиқчилар
клуби раҳбари.

— Азимжон ўғлим, юзингга нима қилди?

— Асалари уясига чўп суққандим.

Рассом А. ҲАКИМОВ.

Рассом М. ЭШОНКУЛОВ.

Ўқитувчи: — Мактабга бормай қаерга кетаяпсан?
Ўқувчи: — Ишподромга, пул топишга.
Ўқитувчи: — Унда менга битта «Хон»дан ола келгин.

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ КҮМИТАСИ

Бош
муҳаррир
Умида
АБДУАЗИМОВА

Таҳрир ҳайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Оймон МАТЖОН,
Гулнора ЙЎЛДОШЕВА,
Марат ШАФИЕВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА.

IBM компютерида терилди ва саҳифаланди. Оффсет усулида босилди. Ҳажми 1 босма табоқ. Буюртма — Г-086. 9381 нусхада босилди. Қоғоз бичими — А-3. Босишга тошириш вақти 19.00. Тоширилди — 18.30.

• Рўйхатдан ўтин тартиби № 000137
• Манзилимиз: 700083, Тошкент шаҳри,
• Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
• Нашр кўрсаткичи: № 64563
• Телефон: 33-44-25